

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2011 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Benešová

Vedení účetní evidence
Daňová evidence a účetnictví

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Veselá

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined Part Time Studies
2011 - 2012

BACHELOR THESIS

Jana Benešová

Accounting records
Tax records and accounting

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Ing. Jana Veselá

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 15. března 2012

Jana Benešová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce paní Ing. Janě Veselé.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem účetní jednotky na problematiku současného účetnictví. V teoretické části jsou vysvětleny základní principy a zásady daňové evidence a účetnictví. Práce rozebírá rozdělení, způsob využití, obsah, formy a metody účtování v souvislosti s podnikatelskou činností. Teoretické poznatky jsou využity v praktickém příkladu na závěr, kde jsou zpracovány způsoby účtování v daňové evidenci a v podvojném účetnictví.

Bakalářská práce zároveň zachycuje daňovou problematiku, konkrétně DPH a její porovnání v rámci Evropské unie.

Klíčové pojmy

Daně, daňová evidence, dobropisy, doklady, DPH, harmonizace účetnictví, individuální podnikatel, účetnictví, účetní zásady, účtování, zákony, zálohové platby.

Annotation

The bachelor's thesis "Accounting records" deals with issues of the accounting unit with current accounting. In the theoretical part are explained basic principles and rules of tax records and accounting. The thesis analyzes the partition, method of using, content, forms and methods of accounting in connection with business activities. Theoretical knowledges are used in the practical example in the conclusion where are processed methods of accounting in tax records and in double-entry accounting.

The bachelor's thesis also collects tax issues, specially VAT and its comparison within European Union.

Key words

Taxes, tax records, credit notes, documents, VAT, Harmonization of accounting, individua entrepreneur, accounting, accounting principles, bookkeeping, laws, payments on account.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. ÚČETNICTVÍ	10
1.1. Vývoj a význam účetnictví	10
1.2. Podstata a předmět účetnictví	12
1.3. Účetní principy a metody zobrazování	15
1.3.1. Obecné účetní zásady.....	16
1.4. Účetní soustavy.....	20
1.5. Účetní záznamy.....	21
2. DAŇOVÁ EVIDENCE	22
2.1. Předmět a cíl daňové evidence.....	22
2.2. Daňová evidence příjmů a výdajů	24
2.3. Daňová evidence majetku a závazků	24
2.4. Daňová evidence DPH.....	25
3. PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	26
4. HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ.....	28
4.1. US GAAP – americké obecně uznávané účetní standardy	29
4.2. IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.....	29
4.3. Některé z dalších institucí zabývajících se mezinárodní harmonizací:	30
5. DANĚ	31
5.1. Daňová soustava	31
5.2. Přehled české daňové soustavy.....	32
5.3. Přímé daně	35
5.3.1. Daň z příjmů	35
5.3.2. Ostatní přímé daně	37
5.4. Nepřímé daně	38
5.4.1. Daň z přidané hodnoty	38
5.4.2. Spotřební daně	41
5.4.3. Ekologické daně.....	42
PRAKTICKÁ ČÁST	43
6. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	43
6.1. Evidence daně z přidané hodnoty	44
6.1.1. Vedení evidence DPH.....	45
6.2. DPH v účetnictví.....	49
6.2.1. Výpočet DPH.....	51
6.3. DPH v Evropské unii	54
6.3.1. Sazby DPH v Evropské unii	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Účetnictví je systém, který vznikl v době, kdy mezi sebou lidé začali obchodovat a měli tak potřebu tuto činnost určitým způsobem podchytit a zaznamenat. V průběhu historického vývoje se z účetnictví stal komplexně zpracovaný systém, jehož základní funkcí je podat svým uživatelům věrný a poctivý obraz o finanční situaci a výsledku hospodaření účetní jednotky.

Aby bylo možné plně porozumět a pochopit podstatu a hodnotu informací, které podává účetnictví svým uživatelům, je nezbytná znalost několika činitelů, jež ovlivňují účetní systém. Jedním z uvedených činitelů, které na něj mají vliv, je okolí, v němž se účetní jednotka nachází. Nezbytnou součástí poznání je znalost historického vývoje účetnictví jako systému na daném území, a to včetně jednotlivých faktorů, které jej v průběhu jeho doby ovlivnily a transformovaly do podoby, ve které se dnes nachází.¹

Tématem této bakalářské práce je vedení účetní evidence. Jejím cílem je přiblížit vedení daňové evidence a účetnictví, a to jak z teoretické, tak i praktické stránky. Zmíněna zde je také daňová soustava, konkrétně pak daň z přidané hodnoty a její porovnání v rámci Evropské unie.

Aby bylo možné konkretizovat rozdíly mezi daňovou evidencí a účetnictvím, analyzovat možnost změny účetní soustavy a vliv na daňové zatížení účetní jednotky, je potřeba nejprve shrnout základní údaje a fakta, na základě kterých je možné cíl práce realizovat.

Bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol, které jsou vzájemně provázány a svým obsahovým uspořádáním odpovídají plnění stanovených cílů, kterými jsou seznámení se s účetnictvím a daňovým systémem.

---

¹ MALÍKOVÁ, O. - HORÁK, J.: České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví, Liberec: Technická universita v Liberci, 2009, s. 10.

V teoretické části první čtyři kapitoly pojednávají o účetnictví, jeho podstatě a významu, zásadách, základním rozdělením a jeho harmonizaci v rámci Evropské unie. Pátá kapitola obsahuje seznámení se s daňovým systémem, daněmi a jejich sazbami.

V praktické části je podrobněji zpracována problematika DPH, jednak v daňové evidenci a účetnictví,² dále pak z hlediska EU.

Závěrem práce je porovnání a posouzení jednotlivých výhod a nevýhod způsobu vedení daňové evidence a účetnictví z hlediska účetní jednotky.

---

² Výpočet DPH.

TEORETICKÁ ČÁST

1. ÚČETNICTVÍ

1.1. Vývoj a význam účetnictví

Účetnictví je disciplínou, která lidstvo, jak dokládá celá řada archeologických nálezů, provází již od starověku, kdy se začali utvářet první civilizace. Za dobu svého vývoje doznalo značných změn od nejjednodušších záznamů až po sofistikované účetní systémy. Vždy bylo, je a bude určeno stupněm vývoje dané společnosti v oblasti kulturní, sociální, politické, ekonomické a právní. Je třeba mít na paměti, že účetní informace daného subjektu slouží uživatelům pro jejich rozhodování, neboť jsou následně využívány i jako jeden ze zdrojů dat finanční analýzy. Vývojovým trendem této disciplíny je, že se vždy tvarovala právě podle požadavků svých uživatelů, jmenovitě těch, kteří jsou danou společností považováni za primární.

Současnou podobu účetnictví nejvíce ovlivňuje snaha o celosvětovou globalizaci, která se projevuje mimo jiné i jako snaha o vytváření větších politicko-hospodářských seskupení, kterým je například Evropská unie. Bez nadnárodní regulace, která zajistí srovnatelnost účetních informací napříč všemi národními systémy, si dnešní podobu účetních výstupů lze jen těžko představit. Avšak pro pochopení současného stavu a případně budoucího vývoje tohoto oboru je třeba se ohlédnout za vývojovými milníky, kterými tato ekonomická disciplína prošla.

V dnešní době lze pod pojmem účetnictví chápat záznamy o uskutečněných ekonomických činnostech daného subjektu, činnosti znalých osob, kterými tyto záznamy vznikají a účetnictví, jako nauka, vědní disciplína.³

---

³ MALÍKOVÁ, O. a kol.: Účetnictví včera a dnes, Liberec: Technická universita v Liberci, 2010, s. 10.

V účetní jednotce probíhá spousta činností, které lze znázornit pomocí koloběhu hospodářských prostředků. Tyto činnosti se nazývají hospodářské aktivity podniku. Aby management mohl jednotku řídit správně, je důležité mít kvalitní informace. Tyto informace lze získat jednak z účetnictví finančního a zároveň z účetnictví manažerského.

Aby bylo možné plně porozumět finančnímu účetnictví, je nezbytným předpokladem znalost hospodářských procesů a toků, které se uskutečňují v rámci účetní jednotky během účetního období. Na základě uvedených skutečností je možné konstatovat, že koloběh hospodářských prostředků je základním kamenem, na kterém je založen samotný princip účetnictví.⁴

Základní cíl účetnictví je obvykle specifikován jako hodnotové vyjádření hospodářských aktivit podniku a hospodářské situace, která z nich vyplývá. Tyto hospodářské situace a aktivity jsou nezbytné pro chod celého účetnictví, je tedy zřejmé, že budou muset být nějakým způsobem vyjádřeny a zpracovány.

---

⁴ MALÍKOVÁ, O. a kol.: Účetnictví včera a dnes, Liberec: Technická universita v Liberci, 2010, s. 32.

1.2. Podstata a předmět účetnictví

Podnikatelský subjekt potřebuje informace důležité pro své rozhodování a řízení. Jedním ze zdrojů těchto informací je účetnictví. Informace z účetnictví slouží i ostatním uživatelům, se kterými podnikatel přichází do styku při své podnikatelské činnosti. Jsou to zejména banky, finanční úřady, odběratelé a dodavatelé.

Charakteristickými znaky účetnictví jsou:

- zachycení skutečného stavu a pohybu majetku a závazků a zjištění skutečného výsledku hospodaření;
- účetní operace jsou evidovány z časového hlediska, tj. za určité časové období;⁵
- účetnictví je vedeno jako soustava účetních záznamů, k jejichž vyhotovení lze použít technických prostředků;⁶
- účetnictví je vedeno nepřetržitě, po celou dobu existence účetní jednotky;
- účetnictví je vedeno úplným, průkazným způsobem a správně;⁷
- účetnictví je vedeno v peněžních jednotkách české měny (v České republice), někdy zároveň i v cizí měně;
- účetnictví je vedeno v českém jazyce (v České republice);
- účetnictví vytváří účetní soustavu, která je upravena zákonem o účetnictví 563/1991 Sb.

---

⁵ Kalendářní rok, který je v účetnictví účetním obdobím.

⁶ Účetní doklady, účetní knihy, účetní zápisy a účetní závěrka.

⁷ Účetnictví zahrnuje veškeré činnosti podnikatelského subjektu, účetní záznamy pravdivě vypovídají o činnosti účetní jednotky a lze je prokázat předepsaným způsobem.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví se vztahuje na všechny účetní jednotky, kterými podle zákona jsou:

- právnické osoby, mající sídlo na území České republiky;
- zahraniční osoby, podnikající na území České republiky;
- organizační složky státu;
- fyzické osoby, které podnikají, a jejich obrat za předchozí rok přesáhl částku 25 mil. Kč;
- fyzické osoby, které na základě svého rozhodnutí vedou účetnictví;
- fyzické osoby, které podnikají a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity, pokud je jeden z účastníků sdružení osobou uvedenou v předchozích bodech.⁸

Účetnictví sleduje stav a pohyb majetku, závazků a kapitálu, náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Při záznamu účetních operací používá soustavu účtů, na které provádí záznamy podvojnými zápisy.⁹ Účetnictví umožňuje vnitřní kontrolu.

Účetní záznamy se provádějí do účetních knih, kterými jsou:

- hlavní kniha;
- deník;
- knihy analytických účtů;
- knihy podrozvahových účtů.

Účetní jednotky vedou účetnictví po celou dobu své existence.

Právnické osoby vedou účetnictví ode dne svého vzniku.

---

⁸ MRKOSOVÁ, J.: Účetnictví 2010, Brno: Computer Press, 2010, s. 2.

⁹ Dříve termín podvojně účetnictví.

Fyzické osoby (podnikatelé) jsou zapsané do obchodního rejstříku a mají povinnost vést účetnictví ode dne zápisu do obchodního rejstříku, ostatní fyzické osoby (podnikatelé) jsou povinny vést podvojně účetnictví od prvního dne účetního období následujícího po kalendářním roce, ve kterém se stali účetní jednotkou.¹⁰

Fyzické osoby, které nejsou účetními jednotkami, vedou tzv. daňovou evidenci.¹¹ Podstatou této evidence je, že musí zajistit zjištění základu daně z příjmů. Závazná forma vedení není předepsána, ale odpovídá dříve vedenému jednoduchému účetnictví.

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví podvojnými zápisy, a to v plném nebo zjednodušeném rozsahu.

Plný rozsah účetnictví mohou vést všechny účetní jednotky. Vedou je především právnické osoby, které musí ověřovat účetní závěrku auditorem.

Účetní jednotka sestavuje na začátku účetního období účtový rozvrh. Při jeho sestavování vychází ze směrné účetní osnovy, což je seznam všech syntetických a analytických účtů, které bude používat v účetním období.

Zjednodušený rozsah účetnictví vedou různá občanská sdružení, spolky, církve, společenské organizace, nadace a podnikatelé, která nemusí ověřovat účetní závěrku auditorem a nesplňují kritéria požadovaná pro vedení plné formy účetnictví.

Tyto účetní jednotky sestavují účtový rozvrh, který obsahuje pouze účtové skupiny, mohou spojit účtování v deníku a v hlavní knize, neúčtují o rezervách a opravných položkách a sestavují účetní závěrku ve zjednodušené formě.

---

¹⁰ To znamená, pokud podnikatel měl svůj obrat v roce 2009 větší než 25 mil. Kč, stane se v roce 2010 účetní jednotkou a od 1. 1. 2011 bude vést účetnictví.

¹¹ Dříve jednoduché účetnictví.

1.3. Účetní principy a metody zobrazování

Účetnictví poskytuje informace o majetkové a finanční situaci podniku,¹² o výsledku hospodaření,¹³ o úspěšnosti managementu podniku ve finančním řízení, o zajištění stability podniku, o dosažení výnosnosti vložených prostředků a o tom, zda je schopen průběžně hradit závazky podniku.

Charakteristickým rysem účetnictví je podvojný zápis tzn., že každá hospodářská operace vyvolá změnu na dvou různých (souvztažných) účtech.

Pro potřeby manažerů je v podniku účetnictví organizováno obvykle jako:

- Finanční účetnictví, tvořící základní rámec celého podnikového účetnictví, zjišťuje informace, vyjadřující vztahy k vnějšímu okolí podniku, které mají finanční povahu. Je regulováno právními předpisy.

Může být jednookruhové a dvouokruhové.¹⁴

- Manažerské účetnictví, do kterého patří především vnitropodnikové účetnictví, poskytuje manažerům podniku informace týkající se především vnitřních jevů, kterými jsou náklady a výnosy a jejich struktura. Manažerské účetnictví poskytuje některá data i pro finanční účetnictví.¹⁵

Patří sem i rozpočetnictví, kalkulace, vnitropodniková statistika a operativní evidence.

Rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím jsou v obsahu, v míře uplatnění právní regulace a v uživatelském využití.¹⁶

---

¹² K určitému datu.

¹³ Za určité časové období.

¹⁴ Účetnictví jednookruhové spojuje účetnictví finanční a účetnictví vnitropodnikové do jednoho systému. O účetnictví dvouokruhovém mluvíme, pokud se účtuje ve dvou samostatných okruzích. Účtuje se za celou účetní jednotku jako celek a současně podrobněji ve vnitropodnikovém účetnictví.

¹⁵ Kromě termínu vnitropodnikové účetnictví, se můžeme setkat s pojmy nákladové, provozní či manažerské účetnictví.

¹⁶ HORWATH NOTIA AUDIT: Podvojný účetnictví, Praha: Grada, 2006, s. 17.

1.3.1. Obecné účetní zásady

Představují soubor pravidel, který není formulován žádným závazným předpisem. Tato pravidla vycházejí z tzv. zvykového práva.¹⁷ Na základě obecných zásad vedou podnikatelské subjekty své účetnictví, sestavují účetní výkazy a předkládají je uživatelům. Vzhledem k významu obecných účetních zásad byly tyto zásady převzaty do českého účetnictví a právně kodifikovány. Jejich nedodržení je právně vynutitelné a sankcionované. K účetním zásadám patří zejména:

- nezávislost účetních období¹⁸ - účtování hospodářských případů do období, se kterým časově a věcně souvisejí a ne do období, kdy došlo k pohybu peněžních prostředků. Dodržování této zásady vede k časovému rozlišování nákladů a výnosů. Účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců. Může se shodovat s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem;¹⁹
- věrné a poctivé zobrazení – nejvyšší účetní zásada, dle které je účetnictví vedeno tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě zobrazila účetnictví věrně a poctivě.²⁰ Zobrazení je věrné, jestliže účetní závěrka odpovídá skutečnému stavu, který je zobrazen v souladu s účetními metodami, stanovenými zákonem o účetnictví. Zobrazení je poctivé, pokud je při použití účetních metod dosaženo věrnosti;

---

¹⁷ V podmínkách zvykového práva (v Anglii či USA) je dodržování obecných účetních zásad předpokladem k naplnění nejvyššího principu účetnictví, kterým je princip pravdivého a věrného zobrazení. V podmínkách obchodního zákonodárství (v kontinentální Evropě) se vyžaduje respektování přijatých právních norem.

¹⁸ § 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, čl. VIII úvodních ustanovení Účtové osnovy a postupů účtování pro podnikatele.

¹⁹ Hospodářský rok je účetní období, které začíná prvním dnem měsíce s výjimkou měsíce ledna. Hospodářský rok mohou uplatňovat účetní jednotky, které jsou podnikateli, jen se souhlasem správce daně. Ostatní účetní jednotky potřebují souhlas Ministerstva financí.

²⁰ § 7, odst. 1) a 2) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud výjimečně dojde k tomu, že použití účetních metod stanovených prováděcími právními předpisy je neslučitelné s touto zásadou, je podnik povinen postupovat tak, aby byl podán věrný a poctivý obraz.²¹

- vymezení okamžiku realizace²² - vymezení okamžiku, ve kterém je účtováno na účty nákladů, výnosů a na rozvahové účty. Dnem uskutečnění účetního případu je den, ve kterém dojde ke splnění dodávky,²³ platbě závazku, inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, převzetí dluhu, zjištění manka, přebytku či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a dalším skutečnostem;
- vymezení účetní jednotky²⁴ - jde o vymezení uzavřeného celku, za který se vede účetnictví, sleduje majetek a závazky, předkládají a sestavují účetní výkazy;
- zákaz kompenzace²⁵ - provádění vzájemného vyrovnání položek v rámci účetní závěrky je umožněno pouze v těchto případech:
  - pohledávky a závazky, kromě záloh, vůči té samé osobě, které mají dobu splatnosti do 1 roku a jsou vedeny ve stejných měnách;
  - dobropisy, které se týkají konkrétní nákladové / výnosové položky a vztahují se k období, ve kterém byl náklad / výnos zaúčtován;
  - převod podílu na výsledku hospodaření komplementářům komanditní společnosti a společníkům veřejné obchodní společnosti;
  - doměrky / vratky přímých a nepřímých daní a poplatků.

---

²¹ Přijetím novely zákona č. 353/2001 Sb., o účetnictví, došlo od 1. 1. 2002 k zásadní změně v účetnictví, která dává přednost ekonomické realitě před právním stavem. Česká republika se tak přiblížila evropským směrnici i mezinárodním účetním standardům, kde je toto označováno jako „true and fair view“.

²² Čl. VII úvodních ustanovení účtové osnovy pro podnikatele.

²³ Den splnění dodávky vymezuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ § 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ § 8, odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, čl. VI úvodních ustanovení účtové osnovy pro podnikatele.

- nepřetržité pokračování činnosti – neomezené trvání podniku²⁶ tzn., že nenastává skutečnost, která by podnik omezovala nebo mu bránila v jeho činnosti pokračovat, a to i v dohledné budoucnosti. Pokud by kontinuita trvání podniku nebyla zajištěna, bylo by nutné použít účetní metody odpovídajícím způsobem a uvést v příloze k účetní závěrce informaci o použitém způsobu;
- stálost metod²⁷ - podnik nesmí měnit v průběhu účetního období způsob oceňování, postupy odpisování, postupy účtování, uspořádání a obsah položek účetní závěrky a postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky. Každá výjimka z této zásady, uplatněná až po skončení období, musí být odůvodněna snahou o nalezení lepšího vyjádření reality;
- historické ceny²⁸ - ocenění majetku se v účetnictví provádí v okamžiku jeho pořízení. Budoucí dopad cenových změn, či pokles kupní síly peněz se nebere v úvahu. Pouze v případě prudkého inflačního vývoje cen v ekonomice lze zásadu porušit. Pak se v účetnictví postupuje speciálními účetními technikami.²⁹ Výjimkou je také přeceňování některých finančních aktivit reálnou hodnotou;
- zásada opatrnosti³⁰ - tato zásada souvisí s reálným oceněním majetku a závazků.³¹ Opatrností je odhad jevů, vylučujících riziko přenosu stávajících nejistot do budoucnosti, které by mohli zatížit majetek, zhoršit finanční situaci či výsledek hospodaření podniku. Z toho vyplývá, že:
  - v účetnictví se uvádí pouze zisky, realizované ke dni uzávěrky účtů;
  - je potřeba brát v úvahu veškerá rizika a ztráty, které vznikly během stávajícího či předchozího účetního období, i když budou známy až v období sestavování účetních výkazů;

²⁶ § 7, odst. 3) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ § 8, odst. 1, 2 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Inflační účetnictví.

³⁰ § 26 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, čl. XI a XII úvodních ustanovení účtové osnovy pro podnikatele.

³¹ Majetek a výnosy nesmí být nadhodnocovány, závazky a náklady podhodnocovány.

- je potřeba brát v úvahu snížení hodnoty,³² at' už bude výsledkem hospodaření zisk nebo ztráta;

Při uplatnění zásady opatrnosti nesmí být vytvářeny skryté či nadměrné rezervy.

- bilanční kontinuita³³ - zahajovací bilance pro dané účetní období a závěrečná bilance předchozího účetního období musí souhlasit;
- zásada správného vedení účetnictví – ukládá podniku vést účetnictví správně, úplně, průkazně, srozumitelně, přehledně a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů;
- zásada materiality³⁴ - účetní výkazy by měly obsahovat takové kvantitativně vymezené informace, které jsou pro uživatele významné z hlediska jeho rozhodnutí.

K naplnění těchto zásad používá účetnictví ucelenou soustavu záznamů.

Základními požadavky na účetní informace jsou:

- relevantnost;
- objektivita;
- včasnost;
- srozumitelnost;
- srovnatelnost.

Vůči uživatelům plní účetnictví tyto základní funkce:

informační, dokumentační, registrační, dispoziční a kontrolní.³⁵

---

³² Odpisy a rezervy na odpisy.

³³ § 18, odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, čl. IV úvodních ustanovení účtové osnovy pro podnikatele.

³⁴ Tato zásada je zajištěna v § 21a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je vymezena povinnost zveřejňovat účetní závěrku v rozsahu, v jakém byla sestavena. Za významnou je považována taková informace, která kdyby v účetních záznamech chyběla nebo byla uvedena nesprávně, by mohla ovlivnit rozhodování uživatelů.

³⁵ SEDLÁČEK, J.: Účetnictví pro manažery, Praha: Grada, 2005, s. 51 – 56.

1.4. Účetní soustavy

Účetní soustavou rozumíme to, na jakém základě se v účetnictví měří zisk / ztráta. Rozlišujeme dva způsoby:

- Akruální báze (accrual basis) – zisk / ztráta vzniká jako rozdíl mezi výnosy a náklady bez ohledu na to, zda tyto výnosy nebo náklady byly uhrazeny ve formě peněžních příjmů nebo výdajů.

Akruální účetnictví se v terminologii českého účetnictví označuje jako účetnictví podvojně - podvojná účetní soustava.

Pro tuto soustavu je charakteristická skutečnost, že účetní operace výnosy/náklady se v účetních výkazech projeví bez ohledu na to, zda současně s jejím vznikem došlo rovněž i k pohybu peněžních prostředků.

- Báze peněžních toků (cash basis) – účetní operace výnosy/náklady se v účetních výkazech projeví až v okamžiku skutečného pohybu peněžních prostředků (příjmy/výdaje). Účetnictví založené na této bázi bylo v českém účetnictví označováno do 31. 12. 2003 (a pro vymezené subjekty i v následujících letech) jako účetnictví jednoduché - jednoduchá účetní soustava.

S účinností od 1. 1. 2004 bylo jednoduché účetnictví vypuštěno ze zákona o účetnictví a převedeno (z hlediska právní úpravy) do zákona o daních z příjmů, kde se nyní označuje jako daňová evidence.

Rozdílů mezi akruálním účetnictvím a daňovou evidencí je celá řada, a to jak z hlediska používaných metod a postupů, způsobu vedení atd., nicméně tím nejpodstatnějším je právě způsob výpočtu výsledku hospodaření.³⁶

---

³⁶ LANDA, M.: Základy účetnictví, Ostrava: KEY Publishing, 2008, s. 18 – 19.

1.5. Účetní záznamy

Rozvaha: soupis aktiv a pasiv v určitém členění v peněžním vyjádření k určitému okamžiku

účtujeme na rozvahových účtech, strany má dáti, dal

aktiva a pasiva se musí rovnat

- aktiva - majetek – movitý majetek, zásoby, pohledávky
- pasiva - čím je majetek financován³⁷

Výsledkové účty: nákladové a výnosové účty

- náklady – tzv. vstupy – spotřeba majetku, materiálu, zásob, služeb
- výnosy – tzv. výstupy – tržby

Závěrkové účty: konečné a počáteční stavy rozvahových účtů

Výkaz zisku a ztrát: informuje o finanční výkonnosti podniku

Účet zisku a ztrát: výsledkové účty na konci roku

Hospodářský výsledek:³⁸ účetnictví – náklady odečteme od výnosů

daňová evidence – výdaje odečteme od příjmů

výnosy > náklady = zisk; výnosy < náklady = ztráta

Účetní závěrka: tvoří ji rozvaha, výkaz zisku a ztrát a příloha³⁹

některé účetní jednotky mají povinnost ověření auditorem⁴⁰

---

³⁷ Zdroje krytí.

³⁸ Výsledek hospodaření.

³⁹ Může zahrnovat přehled o peněžních tocích – cash flow a také přehled o změnách vlastního kapitálu.

⁴⁰ Ověření účetních dokladů.

2. DAŇOVÁ EVIDENCE

Daňová evidence nahrazuje jednoduché účetnictví, které bylo zrušeno k 1. 1. 2004 novelou zákona o účetnictví.⁴¹ Účtují nadále pouze účetní jednotky, a to podvojně. Daňová evidence je tedy předepsána pro účetní jednotky, které do té doby vedli jednoduché účetnictví a nebo nevedli žádné účetnictví, ale chtějí prokazovat své výdaje spojené s podnikáním podle zákona o daních z příjmů.

Účetnictví musíme vést, pokud jsme podnikatelé, a náš obrat za předchozí rok přesáhl 25 mil. Kč.

Pokud již vedeme podvojně účetnictví, můžeme přejít zpět na daňovou evidenci až po pěti letech, ve kterých máme obrat nižší než 25 mil. Kč.

2.1. Předmět a cíl daňové evidence

Daňová evidence poskytuje údaje potřebné ke zjištění základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečně činnosti.⁴² Je určena pro ty subjekty, které nejsou účetními jednotkami ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Daňová evidence zachycuje⁴³ pouze peněžní toky, které bezprostředně souvisí s podnikáním a stav majetku a závazků účetní jednotky na konci zdaňovacího období. Obdobně jako účetnictví vymezuje složky majetku, které podléhají evidenci a určuje metody oceňování majetku a dluhů. Výslovně není předepsána ani forma daňové evidence.

---

⁴¹ Tato koncepce jednotných účetních pravidel pro všechny druhy účtujících subjektů je reakcí na vstup České republiky do Evropské unie, jejíž členské země používají výhradně podvojně účetnictví a jednoduché účetnictví je pro ně neznámým pojmem.

⁴² Pokud nejsme podnikatelé, ale máme příjmy z užití nebo poskytnutí autorských práv, příjmy jako hudebník či spisovatel apod. nemusíme vést účetnictví, ani pokud náš obrat přesáhne 25 mil. Kč.

⁴³ Podle zásady jednoduchosti.

Předepsána je pouze povinnost uchovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně stanovená zákonem o daních z příjmů⁴⁴ nebo zvláštním předpisem.⁴⁵

Dalším úkolem daňové evidence je zajistit povinnosti plynoucí podnikateli z §11 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, pokud je registrovaným plátcem této daně. Daňová evidence musí poskytovat údaje potřebné pro správné stanovení daňové povinnosti a musí být vedena v členění potřebném pro sestavení daňového priznání. Plátce DPH je povinen vést také evidenci uskutečněných plnění, která nejsou zdanitelná.⁴⁶

Podle toho, jaký druh příjmů fyzické osoby, poplatníci daně z příjmů získávají, a jaké výdaje k těmto příjmům uplatňují, musí povinně vést následující dokumentaci:

- záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností;⁴⁷
- záznamy o příjmech a vynaložených výdajích v časovém sledu, evidenci hmotného majetku, který lze odepisovat (rezervy na opravy majetku), evidenci o pohledávkách a závazcích ve zdaňovacím období, ve kterém dochází k ukončení pronájmu a mzdové listy, pokud vyplácí mzdu;⁴⁸
- daňovou evidenci ve smyslu § 7b) zákona o daních z příjmů.⁴⁹

---

⁴⁴ § 7b odst. 5, zákona o daních z příjmů.

⁴⁵ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ SEDLÁČEK, J.: Daňová evidence podnikatelů, Praha: Grada, 2006, s. 11.

⁴⁷ Podnikatelé, kteří neuplatňují výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ale v paušální výši, stanovené procentem z příjmů podle § 7 odst. 9, zákona o daních z příjmů.

⁴⁸ Poplatníci mající příjmy z pronájmu a uplatňující výdaje na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů podle § 9, zákona o daních z příjmů.

⁴⁹ Fyzické osoby, které mají příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a uplatňují výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

2.2.Daňová evidence příjmů a výdajů

Obsahuje veškeré peněžní i nepeněžní příjmy a výdaje:

- Příjmy v hotovosti (obdržené bankou či fyzicky) od 1. 1. do 31. 12.
- Výdaje – daňově uznatelné – vydané od 1. 1. do 31. 12.
- Odpisy dlouhodobého majetku.
- Stravné – při pracovních cestách.
- Výdaje na auto.⁵⁰

2.3.Daňová evidence majetku a závazků

Evidujeme především:

- Inventuru majetku k 1. 1. a 31. 12.
- Přehled pohledávek k 1. 1. a 31. 12.
- Přehled závazků k 1. 1. a 31. 12.

Je zcela na nás, jak konkrétně evidujeme, abychom prokázali své příjmy a výdaje. Daňovou evidenci nemusíme dělit podle druhů, stačí kolonky zdanitelné příjmy a daňově uznatelné výdaje. Můžeme evidovat i hromadně.⁵¹

Pokud chceme sledovat stav pokladny, rozdělíme si příjmy a výdaje na daňové a nedaňové.

---

⁵⁰ Pokud uplatňujeme výdaje na auto paušálem, nepíšeme je do daňové evidence, ale až do daňového přiznání.

⁵¹ Doklady o poštovním, když je jich málo.

2.4. Daňová evidence DPH

Jako plátce DPH musíme vést dvě evidence:

- Daňovou evidenci pro účely zákona o DPH.⁵²
- Daňovou evidenci pro daň z příjmů.⁵³

Evidence pro účely DPH musí obsahovat všechny potřebné údaje potřebné pro stanovení daňové povinnosti.

Je potřeba vést evidenci uskutečněných plnění, která jsou osvobozená nebo nejsou předmětem daně. Vedeme také evidenci obchodního majetku.

Pokud pořizujeme zboží z jiného členského státu EU, vedeme i evidenci pořízeného zboží rozčleněnou na jednotlivé státy.

Evidence k DPH a evidence daně z příjmů se liší především u faktur, které jsou uhrazeny v jiný den, než jsou vydány, dále pak u záloh a plateb předem.

U DPH je velmi důležité hlídat faktury vydané, aby bylo včas odvedeno DPH. U přijatých plnění můžeme nárokovat odpočet DPH v řádném přiznání až do tří let od data uskutečnění zdanitelného plnění.

Pro daň z příjmů je vždy rozhodující datum, kdy jsme peníze vydali či obdrželi.

---

⁵² §100, zákona o DPH. Uzavírá se většinou čtvrtletně.

⁵³ Volíme buď daňovou evidenci, nebo evidenci pro paušální výdaje. Uzavírá se za kalendářní rok.

3. PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

Legislativa umožňuje účetní jednotce přechod z daňové evidence na účetnictví, pokud jí vedení daňové evidence nevyhovuje nebo pokud již nesplňuje podmínky pro její vedení, které jsou legislativně stanoveny. V tom případě je již přechod pro účetní jednotku povinný.

Pokud se účetní jednotka rozhodne dobrovolně nebo povinně k přechodu z daňové evidence na účetnictví, musí tak učinit od prvního dne účetního období.

Přechod dokládá protokol převodu, hlavní kniha a počáteční rozvaha. Při přechodu musí být splněny tyto principy:

- konečné stavy majetku a závazků se musí rovnat počátečním stavům v následujícím období;
- počáteční stavy mají rozvahové a podrozvahové účty;
- počáteční stav účtů musí zobrazit vše, co bylo v daňové evidenci účetní jednotky;
- výsledkové účty nesmějí mít počáteční stavy.

Rozdíl mezi součtem nově otevřených účtů v účetnictví⁵⁴ je zachycen na účtu 491⁵⁵ v případě fyzických osob (podnikatelů). V případě firmy, která používá podrozvahové účty, jsou změny zachyceny na účet 799.⁵⁶

Účetní jednotka musí základ daně navýšit o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh⁵⁷ a hodnotu pohledávek a snížit o hodnotu závazků, které by byly při úhradě daňově uznatelným výdajem a také o hodnotu přijatých záloh.

---

⁵⁴ Počáteční zůstatky syntetických účtů na straně aktiv a pasiv.

⁵⁵ Individuální podnikatel.

⁵⁶ Podrozvahový účet.

Pokud je podnikatel plátcem DPH, uvádí závazky v ceně bez DPH⁵⁸ a pohledávky v hodnotě bez DPH.⁵⁹

Dochází ke zdanění skladových zásob – v daňové evidenci je jejich nákup daňově uznatelným nákladem, kdežto v účetnictví je daňově uznatelným nákladem až jejich spotřeba.⁶⁰ Při přechodu se tedy musí dodanit.

Další zátěž je v podobě navýšení daňového základu o tzv. nedobytné pohledávky, u kterých je pravděpodobnost zaplacení mizivá. Jedinou opravnou možností je tvorba zákonných opravných položek k pohledávkám a odpis pohledávek.

Minimalizovat zvýšenou daňovou zátěž lze tak, že se ještě před přechodem sníží stav zásob a tzv. nedobytné pohledávky se přihlásí u soudu.⁶¹

---

⁵⁷ Kromě záloh na dlouhodobý majetek.

⁵⁸ Pokud na ně uplatnil odpočet DPH.

⁵⁹ Pokud uplatnil daňovou povinnost na výstupu.

⁶⁰ Varianta účtování způsobem A.

⁶¹ MALÍKOVÁ, O. - HORÁK, J.: České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví, Liberec: Technická universita v Liberci, 2009, s. 59 – 62.

4. HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ

V podmínkách postupující internacionalizace obchodu a kapitálových trhů není regulace účetnictví na národní úrovni postačující, a to zejména z toho důvodu, že i pro odborníka je velmi obtížné vyznat se v účetnictví a účetních výkazech sestavených v různých státech světa. Je proto logické, že se na účetnictví klade mimo jiné i požadavek, aby se obecná účetní pravidla, zásady a postupy používané v různých státech světa přibližovaly – harmonizovaly.

Harmonizací tedy rozumíme přibližování účetnictví, účetních pravidel a účetních výkazů různých zemí světa a to do té míry, aby byly účetní výkazy patřičně vzdělanému uživateli srozumitelné. Tyto snahy se projevují jako:

- Snahy o celosvětovou harmonizaci účetnictví, zejména prostřednictvím dvou ucelených souborů standardů: jedná se o Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS)⁶² a americké účetní standardy (US GAAP).
- Harmonizace v rámci určitého společenství zemí; takových seskupení je na světě celá řada (v Jižní Africe, Asii, Jižní Americe aj.), avšak pro nás je, vzhledem k naší geografické poloze, nejzávažnější snaha o sblížení účetnictví uvnitř Evropské unie.

Harmonizace účetnictví v rámci zemí Evropské unie se uskutečňuje prostřednictvím norem. V souladu s právem Evropské unie⁶³ bylo použití Mezinárodních účetních standardů zařazeno i do zákona o účetnictví.⁶⁴ Podle těchto ustanovení použijí účetní jednotky, které jsou obchodní společnostmi a které jsou emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech Evropské unie, tyto standardy pro účtování a sestavení účetní závěrky a pro sestavení konsolidované účetní závěrky a vyhotovení výroční zprávy.

---

⁶² Dříve Mezinárodní účetní standardy – IAS.

⁶³ Nařízení č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady ze dne 19. 7. 2002 o používání Mezinárodních účetních standardů.

⁶⁴ §19 odst. 9 a § 23a, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Konsolidující účetní jednotky, na které se uvedená povinnost nevztahuje, mohou rovněž pro sestavení konsolidované účetní závěrky a vyhotovení výroční zprávy použít Mezinárodní účetní standardy.

4.1.US GAAP – americké obecně uznávané účetní standardy

Tyto standardy původně vznikly jako národní účetní standardy Spojených států amerických, ale po dlouhou dobu jsou rovněž uznávány světovým kapitálovým trhem. Proto představují základnu, na níž sestavují a předkládají účetní závěrku nejen americké podniky, ale i ostatní podniky, které se ucházejí o přístup na newyorskou i další světové burzy.

4.2.IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Tyto standardy vydává soukromá instituce IASC⁶⁵ se sídlem v Londýně, která vznikla společnou dohodou profesních organizací zakládajících zemí⁶⁶ a za hlavní cíl si vytyčila vypracovat ucelený soubor účetních standardů pro účetní výkaznictví. Od roku 2001 byla činnost Výboru pro mezinárodní účetní standardy nahrazena činností Rady pro mezinárodní účetní standardy (IASB).⁶⁷

Koncepční rámec

Tento rámec vytyčuje metodiku účetnictví, zásady a předpoklady, vymezuje prostor pro jednotlivé standardy, definuje účetní kategorie, pomáhá s propagací harmonizace účetních standardů, dále spolupracuje při vytváření národních účetních standardů a pomáhá uživatelům účetních výkazů při interpretaci výkazů sestavených v souladu s IFRS.

---

⁶⁵ Výbor pro mezinárodní účetní standardy.

⁶⁶ Kanada, USA, UK, Austrálie, Francie, Německo, Nizozemí, Japonsko a Mexiko.

⁶⁷ LANDA, M.: Základy účetnictví, Ostrava: KEY Publishing, 2008, s. 25 – 26.

4.3. Některé z dalších institucí zabývajících se mezinárodní harmonizací:

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Tato organizace byla založena v Paříži roku 1960 dvaceti státy. Dnes má tato organizace 31 členů. V rámci této organizace byla vytvořena skupina Working group on Accounting Standards zabývající se harmonizací účetnictví. Záběr její činnosti v dané oblasti je široký. Především se zabývá organizováním konferencí, zpracováním různých šetření do analytické podoby, přímými jednáními s příslušnými účetními institucemi.

OSN

Angažuje se v této oblasti prostřednictvím mezinárodní skupiny expertů, složené z odborníků členských států OSN, pro účetnictví a účetní výkazy – ISAR.⁶⁸I

UEC – Evropská unie ekonomických a finančních autorizovaných účetních

Tato organizace vydala mezinárodní výkladové slovníky – „účetní lexikony“. V roce 1986 došlo ke splynutí s Federací evropských autorizovaných účetních – FEE.⁶⁹

IFAC - Mezinárodní federace účetních

Tato organizace byla založena roku 1977 s cílem sloužit veřejnosti, přispívat k rozvoji ekonomik a za tímto účelem posilovat dodržování náročných mezinárodních standardů, podporovat mezinárodní sbližování těchto standardů a vyjadřovat se k otázkám veřejného zájmu tam, kde je profese nejúčinnější.⁷⁰

---

⁶⁸ International Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting.

⁶⁹ Fédération des Experts Comptables Européens.

⁷⁰ MALÍKOVÁ, O. a kol.: Účetnictví včera a dnes, Liberec: Technická universita v Liberci, 2010, s. 81.

5. DANĚ

5.1. Daňová soustava

Účetnictví nefunguje “samo o sobě“, ale je úzce svázáno s ekonomickým a právním prostředím, které jím prostupuje. Účetní a daňový systém jsou velmi těsně provázané úseky podnikové ekonomiky. Účetnictví musí v každé zemi a v každé době zajistit údaje potřebné ke stanovení základu daně z příjmů. Nelze to však chápat tak, že účetnictví by mělo být podřízeno daňovým hlediskům. Existují dva přístupy k řešení vztahu “účetnictví – daně“

- Účetnictví uspokojuje primárně požadavky daňového práva; podřizuje se potřebě zjištění daňového základu pro výpočet daňové povinnosti. Tím je poznamenáno vymezení nákladů, výnosů, výsledku hospodaření, oceňování majetku i závazků a metodika účetního zobrazení. Upřednostnění daňových hledisek má za následek, že určité operace nejsou zobrazeny ve shodě se svojí ekonomickou podstatou.
- Účetnictví uspokojuje primárně požadavek věrného zobrazení skutečnosti. Klade si za cíl účtovat a vykazovat hospodářské jevy ve shodě s jejich ekonomickým obsahem, aby externí uživatelé mohli posoudit finanční pozici a výkonnost podniku. Základ daně z příjmů se zjistí rovněž z údajů zabezpečených v rámci systému účetnictví, ale tak, že daňové aspekty nedeformují vykazované účetní informace.

Současné české účetnictví patří stále ještě spíše do první skupiny, i když sílí snaha o dosažení jeho autonomie. Ať už je vztah účetnictví – daně řešen tím či oním způsobem, daně vždy významně ovlivňují finanční pozici podniku i výsledek hospodaření.⁷¹

---

⁷¹ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 139.

Daňovou soustavu České republiky tvoří daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daně z příjmů, daň z nemovitosti, daň silniční, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí.

Mezi další odvody daňového charakteru patří zejména pojistné sociálního pojištění a místní poplatky.

5.2. Přehled české daňové soustavy

Příjmy státního rozpočtu – daně:

- přímé: z příjmů: právnických osob
fyzických osob
majetkové: z nemovitostí
z převodu nemovitostí
dědická
darovací
silniční
- nepřímé: DPH
spotřební
ekologické

Vně rozpočtové soustavy:

- pojistné na zdravotní zabezpečení
- pojistné na sociální zabezpečení, které se skládá z nemocenského pojištění, důchodového pojištění a příspěvku na politiku zaměstnanosti.

Daňové zákony:

- O daních z příjmů
- O rezervách
- O dani z přidané hodnoty
- O spotřebních daních
- O dani silniční
- O dani z nemovitostí
- O dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí
- O správě daní a poplatků
- O ekologických daních

Zákony o pojistném:

- O pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- O pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Základní legislativní normou, na jejímž základě se provádí správa daní, je daňový řád.⁷² Upravuje registraci daňových plátců, formu a náležitosti daňových přiznání, způsob placení daní, sankce za porušení daňových povinností, postup při daňovém řízení, způsob odvolání proti jeho výsledkům apod.

---

⁷² Zákon č. 280/2009 Sb. Daňový řád. Dříve zákon o správě daní a poplatků.

Daňová soustava ČR je koncipována tak, aby byly od povinností čistě daňových odděleny příspěvky na pojištění zaměstnanců.⁷³ Jedná se o:

- pojistné na sociální zabezpečení (zahrnuje důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti);
- pojistné na všeobecné zdravotní pojištění.

Na tyto účely povinně přispívají jak podniky (právnícké osoby), tak zaměstnanci⁷⁴ (fyzické osoby), a to stanoveným procentem z vyměřovacího základu. Částky určené na zdravotní pojištění odvádí podnik zdravotním pojišťovnám, částky na sociální pojištění se poukazují České správě sociálního zabezpečení, odkud jsou odváděny do státního rozpočtu.

Účetnictví musí zaznamenat i závazky a jejich plnění vůči institucím zdravotního a sociálního pojištění. Pro podnik je pojistné účetním nákladem a v rozsahu stanoveném zákonem je i daňovým nákladem. Pro zaměstnance je pojistné jednou ze zákonných srážek z hrubého příjmu.

Přehledem daňové soustavy jsme nevyčerpali veškerou legislativu, která s účetnictvím a daněmi souvisí. Znalost daňových a řady dalších zákonů, jako je např. obchodní zákoník, devizový zákon, celní zákon, zákon o cenných papírech aj., je podmínkou pro správné posouzení každého účetního případu, pro jeho správné zaúčtování a vykázání.⁷⁵

---

⁷³ I tyto příspěvky vykazují povahu daní, nikoli pojistného. Pojištění v pravém slova smyslu má být spojeno s nároky pojištěnce odvozenými od výše, kterou pojištěnec platí, což v ČR není.

⁷⁴ Od 1. 1. 2008 přispívají zaměstnanci do státního rozpočtu dvojnásob – srážkou z hrubé mzdy a tím, že pro účely výpočtu zálohy na daň z příjmu se hrubá mzda zvyšuje o sociální a zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel.

⁷⁵ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 151.

5.3. Přímé daně

V případě přímých daní je podnik v roli poplatníka, který hradí daně ze svého. U nepřímých daní tomu tak není, podnik vystupuje (při prodeji) jako plátce: daň vybere a odevzdá finančnímu úřadu.

Zatímco u nepřímých daní – zejména pak u daně spotřební – se může konečný spotřebitel do jisté míry rozhodnout, zda je bude platit či ne (zda si výrobek zatížený daní koupí nebo se ho vzdá), přímé daně takovou volbu vylučují.

5.3.1. Daň z příjmů

Označení této daně je vyhovující jen u závislé činnosti fyzických osob (zaměstnanců), ti opravdu platí daň ze svých příjmů. V případě podnikatelské činnosti fyzických a právnických osob je však takové označení zavádějící. Podnikatelé (fyzické a právnické osoby) platí daň ze svého zisku, resp. z výsledku hospodaření.

Základem výpočtu této daně je rozdíl mezi výnosy a náklady vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení výnosů; výchozí veličinou, z níž se odvozuje výše daně, je tedy výsledek hospodaření za účetní období, tj. účetní zisk / ztráta před zdaněním.

Ten se však musí upravit, a to zejména o:

- částky, které nelze podle zákona o daních z příjmů zahrnout do nákladů;
- částky, které jsou do nákladů zahrnuty v nesprávné výši;
- částky, které neoprávněně zkracují výnosy;
- výnosy, které se do základu daně nezahrnují (jsou od ní osvobozeny).

Těmito úpravami se transformuje účetní zisk/ztráta na daňový zisk/ztrátu – na tzv. základ daně, z kterého se vynásobením platnou sazbou daně vypočte výše odvodové povinnosti.

Zákon o daních z příjmů podrobně stanoví, které položky se zahrnují do základu daně a které naopak nelze pro daňové účely uznat. Základním zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, podniky s větším obratem ale platí v průběhu roku zálohy na daň, které po skončení roku s finančním úřadem vypořádají.

Účetní systém musí zajistit údaje o účetním zisku/ztrátě potřebné pro transformaci na daňový zisk/ztrátu vhodným členěním syntetických účtů nákladů a výnosů do soustavy analytických účtů, popř. i pomocí rozborů obrátů vybraných výsledkových účtů. Rozbor obrátů se používá zejména v případech, kdy daňové zákony omezují výši určitých výdajových položek, např. darů, cestovného apod.

Daň z příjmů je účetním nákladem. Znamená to, že celkový výsledek hospodaření vykázaný ve výsledovce je již zdaněný. Zisk bude v následujícím roce předmětem rozdělení;⁷⁶ v případě ztráty se bude rozhodovat o způsobu její úhrady.⁷⁷

Výpočet a zúčtování daně z příjmů

Naše současné účetnictví se ve vztahu k daním vyznačuje těmito základními rysy:

- daň z příjmů je nákladem běžného účetního období;
- při zjištění základu daně se vychází z účetního výsledku hospodaření.

„Pro zjištění základu daně se vychází z výsledku hospodaření (zisk nebo ztráta), a to vždy bez vlivu Mezinárodních účetních standardů, u poplatníků, kteří vedou účetnictví...“.⁷⁸

Pro potřeby výpočtu daně z příjmů se daňový základ zjišťuje mimo systém účetnictví, vychází se však ze souhrnných údajů třídy 5 a třídy 6. Sestavení daňového přiznání však předpokládá upravit účetní náklady a výnosy způsobem, který odpovídá ustanovení zákona o dani z příjmů.

---

⁷⁶ Zisk disponibilní.

⁷⁷ Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení.

⁷⁸ §23, odst. 2a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Do základu daně nelze např. zahrnout:⁷⁹

- tvorbu jiných než zákonných rezerv,
- tvorbu jiných než zákonných opravných položek,
- příspěvky právnickým osobám, které nevyplývají ze zákona,
- výdaje přesahující limity stanovené příslušnými právními předpisy,
- náklady na reprezentaci,
- přírážky k základním sazbám poplatků za znečištění ovzduší,
- odměny členům statutárních orgánů a jiných právnických osob,
- manka a škody přesahující náhrady za ně kromě škod živelných aj.

Zákon o dani z příjmů dále stanoví položky, které lze od základu daně odečíst; např. lze daňový základ snížit o ztrátu vzniklou v předchozím zdaňovacím období, o určitou pevnou částku za každého invalidního pracovníka v závislosti na stupni jeho invalidity apod. Základní sazbu daně z příjmů stanoví zákon. Zvláštní sazby platí pro určité druhy příjmů.⁸⁰

5.3.2. Ostatní přímé daně

Jiné přímé daně platí poplatník, jestliže nastaly skutečnosti, které dle platné legislativy podléhají zdanění. Předmětem zdanění jsou silniční motorová vozidla, pozemky a stavby, nabytí majetku děděním či darováním, jakož i převod nemovitosti.

Ostatní přímé daně jsou pro podnik účetním nákladem a současně daňovým nákladem, hradí-li je sám za sebe.⁸¹

---

⁷⁹ §23 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁸⁰ Finanční příjmy z kapitálového majetku - podíly na zisku, úroky z dluhopisů, dividendy.

⁸¹ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 148 – 149.

5.4. Nepřímé daně

Tyto daně jsou státem nařízenou přírážkou k ceně, kterou vybírá (ve shodě se zákony) buď tuzemský dodavatel – plátce daně při prodeji tuzemskému odběrateli⁸² nebo tuzemský dovozce při nákupu.⁸³ Patří sem daň z přidané hodnoty a spotřební daně.

5.4.1. Daň z přidané hodnoty

Tato daň je nepřímou daní univerzálního typu; až na určité výjimky, jež určuje zákon o DPH, se totiž vybírá v cenách všeho zboží a služeb. “Zbožím“ zmíněný daňový zákon rozumí veškeré movité věci vyjma peněz a cenných papírů. Zákon o DPH zahrnuje do “zboží“ také elektřinu, teplo, chlad, plyn a vodu. Předmětem DPH jsou i další případy, jako např. převod nemovitosti za úplatu, zálohové platby aj.⁸⁴

Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v České republice odpovídá Směrnici Rady 2006/112/EC. Rok zavedení DPH 1993, k 1. 1. 2007 je harmonizována se Směrnicí Rady 2006/112/EC.

Obchodování v tuzemsku

Tuzemský podnik – registrovaný plátce DPH – dodává “zboží“ a služby tuzemským odběratelům a tudíž má povinnost při jejich prodeji přiznat daň.

Znaky DPH:

- DPH zatíží u dodavatele podniku (plátce) pouze nově vytvořenou hodnotu, tedy tu část hodnoty, kterou k prodávanému “zboží“ či službě sám přidal.

---

⁸² Daň na výstupu.

⁸³ Daň na vstupu.

⁸⁴ Jedná nejen o zboží, které podnik nakupuje za účelem jeho dalšího prodeje, ale např. i o materiál, dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek apod.

- Povinnost uplatnit DPH jako přírůžku k ceně vzniká dnem, kdy podnik provede příslušnou transakci. Je to tzv. den uskutečnění zdanitelného plnění.

Uskutečněná plnění klasifikuje zákon na:

- plnění zdanitelná,
- plnění osvobozená od daně.

Dále se rozlišuje, zda jsou plnění:

- bez nároku na odpočet,⁸⁵
- s nárokem na odpočet.⁸⁶

V obou případech osvobození je plátce povinen uskutečnění plnění přiznat, tj. uvést ve svém daňovém přiznání k DPH za zdaňovací období, přičemž u plnění s nárokem na odpočet jej doplní o nárok na odpočet (pokud k němu splňuje podmínky).

Sazby daně určuje zákon.⁸⁷ Plátce je povinen vyhotovit za každé plnění (nejpozději do 15 ti dnů) příslušný daňový doklad, jehož typ a obsah (odpovídající předmětu plnění) určuje zákon.

Základní zdaňovací období DPH je jeden kalendářní měsíc. Může být prodlouženo na čtvrtletí, pokud obrat plátce za předchozí rok nedosáhl stanovené výše.

Základem pro výpočet DPH je vše, co má dodavatel jako úplatu od odběratele obdržet, tedy především cena dodávky – cena bez daně. Základ daně však může zahrnovat rovněž vedlejší výdaje účtované odběrateli, případné dotace k ceně a spotřební či ekologickou daň.⁸⁸

---

⁸⁵ Např. poštovní služby, výchova a vzdělávání aj.

⁸⁶ Např. pořízení “zboží” z jiného členského státu EU, dovoz “zboží” ze zemí mimo EU aj.

⁸⁷ Pro vymezené služby a pro vybrané zboží je stanovena “snížená sazba”, pro ostatní případy platí “základní sazba”.

⁸⁸ Při dovozu ze zemí mimo EU se do základu daně zahrnuje také clo.

Na každém stupni obchodního řetězce se při prodeji zdaňuje vždy znovu celá do té doby vytvořená hodnota výrobku či služby. Mechanismus DPH však souběžně ošetřuje, aby podnik (plátce daně) odvedl daň pouze z té části hodnoty podávaného “zboží” či služby, kterou sám přidal (vytvořil). Podnik vede průkaznou evidenci jak o DPH na výstupu, která se vztahuje k prodeji, tak o DPH na vstupu, kterou zaplatil svým dodavatelům v ceně nakoupeného “zboží” a služeb (hovoříme o odpočtu DPH).

Pokud by od podnikatele, který není registrovaný jako plátce DPH, nakupovali odběratelé – plátcí DPH, znamenalo by to pro ně nevýhodu, protože by museli zaplatit cenu dodávky včetně DPH, aniž by mohli nárokovat její odpočet.

Nákupy “zboží” z jiných zemí

Od přistoupení naší země k EU se musí rozlišovat, zda se obchod uskutečňuje s členskou zemí EU či s nějakou jinou, třetí zemí, která je “za hranicemi” EU.

Jen při obchodu s třetí zemí se hovoří o dovozu a vývozu, přičemž zůstává zachována dřívější praxe: dani podléhá dovoz, tedy veškeré nákupy “zboží”, bez ohledu na to, zda tuzemský odběratel je či není plátcem DPH.

Naproti tomu dodávky “zboží” mezi tuzemskem a zeměmi EU se považují za tzv. intrakomunitární obchod a označují se jako pořízení “zboží” z jiného členského státu EU (při nákupu) a jako zasílání (resp. dodání) “zboží” do jiného členského státu EU (při prodeji).

Plátce, který uskutečňuje zasílání “zboží” osobě registrované v jiném členském státě EU, je povinen podávat za kalendářní čtvrtletí “souhrnné hlášení” na tiskopisu MF.⁸⁹

---

⁸⁹ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 141 – 145.

5.4.2. Spotřební daně

Těmito daněmi stát záměrně zatěžuje spotřebu určité skupiny produktů. Důvody jsou jednak zdravotní, jednak fiskální; jedná se o výrobky, které i přes poměrně vysoké zdanění jsou dobře prodejné, čímž státní pokladna získává nezanedbatelnou část příjmů. Týká se to minerálních olejů, lihu, piva, vína (a meziproductů) a tabákových výrobků. Ty jsou předmětem daně bez ohledu na to, zda jsou v ČR vyrobené nebo ne.⁹⁰

Spotřební daně⁹¹ jsou – stejně jako DPH – státem nařízenou přírůžkou k ceně:

- Tuzemský výrobce určitých produktů/výrobků má povinnost daň přiznat při prodeji těchto výrobků.⁹² O tuto přírůžku zvyšuje prodejní cenu (jedná se tedy o daň na výstupu), přičemž daň je jeho závazkem vůči správci daně. Podnik ji vybere (a následně odvede), dostane ji uhrazenou v ceně fakturované odběrateli.

S okamžikem vyskladnění je spojena povinnost vystavit daňový doklad, který kromě identifikačních údajů o odběrateli a dodavateli musí obsahovat mj. údaj o množství vyskladněných výrobků v měrných jednotkách a výši spotřební daně.

- Tuzemský dovozce vybraných produktů zvyšuje o tuto přírůžku jejich pořizovací cenu (jedná se o daň na vstupu).⁹³

Sazby spotřebních daní vycházejí převážně z pevných částek na jednotku množství určitého výrobku. U tabákových výrobků daň sestává z pevné částky/kus nebo kg (násobené počtem ks /kg) a z procentní sazby, jež pevnou částku zvyšuje.⁹⁴

Daň lze uplatnit jen jednou.⁹⁵ Základním zdaňovacím obdobím, za něž je plátcé povinen předložit (samostatně za každý druh výrobku) daňové přiznání, je kalendářní měsíc.

---

⁹⁰ Dovozen se zde rozumí vstup daných produktů na území ČR, bez ohledu na to, zda přicházejí z členských států či z třetích zemí.

⁹¹ Upravené zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

⁹² Povinnost vzniká uvedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu na daňovém území ČR.

⁹³ Povinnost daň přiznat vzniká dovozci dnem vzniku celního dluhu.

⁹⁴ Sazby k 31. 12. 2005: benzin 19%, pivo 19%, víno a alkohol 19%, cigarety 15,98% PC.

Daň se odvádí správci těchto daní, jímž je celní úřad příslušný podle sídla nebo místa pobytu plátce daně. Zákon o spotřebních daních stanoví, v kterých případech má plátce nárok na odpočet daně.

Účetnictví se musí přizpůsobit mechanismu vybírání daní a zabezpečit údaje požadované zákonem. Za pozornost stojí skutečnost, že spotřební daň se započítává do základu pro výpočet DPH a také jako v případě DPH je i zde konečný spotřebitel tím, kdo nese tíhu daně (neboť je poplatníkem).⁹⁶

5.4.3. Ekologické daně

Účelem těchto daní je cenově znevýhodnit na území ČR konečnou spotřebu ekologicky nešetrných produktů a tím přispět k ochraně životního prostředí.

Patří sem:

- daň z elektřiny,
- daň z pevných paliv,
- daň ze zemního plynu a některých dalších paliv.

Zákon⁹⁷ určuje, kdo je plátcem daně⁹⁸ a upřesňuje předmět daně, základ, sazby, způsob výpočtu a osvobození. Zdaňovacím obdobím je jeden měsíc. Správu těchto daní vykonávají celní orgány. Ekologické daně, stejně jako spotřební daně, vstupují do základu pro výpočet DPH.⁹⁹

---

⁹⁵ Jde o jednorázovou daň.

⁹⁶ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 146 – 147.

⁹⁷ Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

⁹⁸ Plátcem daně je ten, kdo dodává dané produkty konečnému spotřebiteli. Poplatníkem je konečný spotřebitel.

⁹⁹ KOVANICOVÁ, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, Praha: Polygon, 2008, s. 148.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Daň z přidané hodnoty patří mezi tzv. nepřímé daně, které jsou vybírány v ceně zdanitelného plnění.¹⁰⁰

Osobou povinnou k dani je každá fyzická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost. Podle § 5 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou touto osobou zejména osoby, které podnikají na základě živnostenského oprávnění a osoby, které uskutečňují svou činnost na základě zvláštního právního předpisu.¹⁰¹ Osobou povinnou k dani jsou také osoby, které využívají hmotný nebo nehmotný majetek za účelem získání příjmů, pokud je tento majetek využíván soustavně.¹⁰²

Předmětem tuzemské daně jsou ta plnění, u nichž je místo plnění v tuzemsku, plnění uskuteční osoba povinná k dani a jde-li o plnění za úplatu. Pak máme tedy plnění zdanitelná¹⁰³ a osvobozená.¹⁰⁴

Za předmět daně jsou považována tato plnění:¹⁰⁵

- dodání zboží, převod nemovitosti, přechod nemovitosti v dražbě za úplatu osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku;
- poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku;

---

¹⁰⁰ Zboží, nemovitosti, služby.

¹⁰¹ Na základě autorského zákona, advokáti, znalci, lékaři, architekti, umělci, vědci, auditoři apod.

¹⁰² Fyzická osoba, která pronajímá bytový dům – bez ohledu na to, zda je či není tento dům součástí obchodního majetku.

¹⁰³ Osoba povinná k dani bude uplatňovat daň, nebude-li od uplatňování daně osvobozena.

¹⁰⁴ S nárokem či bez nároku na odpočet.

¹⁰⁵ § 2 zákona č. 232/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

- pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu, uskutečněné osobou povinnou k dani nebo právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání;
- pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není osobou povinnou k dani;
- dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Osvobozena od uplatňování DPH je osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 kalendářních měsíců stanovenou částku. Překročení částky je naopak důvodem k povinné registraci plátce daně bez ohledu na to, zda vede daňovou evidenci nebo účetnictví. Důvody k registraci jsou uvedeny v zákoně.¹⁰⁶ Nejrozšířenějším důvodem k registraci je však překročení hranice obratu (stanoví zákon).

6.1.Evidence daně z přidané hodnoty

U osob, které vedou daňovou evidenci, se obratem rozumí příjmy za uskutečněná plnění, s výjimkou plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně.¹⁰⁷ Do obratu se započítávají i příjmy z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, příjmy z finanční a pojišťovací činnosti, které jsou osvobozeny od daně bez nároku na odpočet, pokud tento převod nebo nájem není příležitostnou činností. Do obratu se nezahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Pokud podnikatel překročí obrat, je povinen podat přihlášku k registraci do 15-ti dnů po skončení měsíce, v němž byl překročen stanovený limit. Plátcem se stává od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl limit překročen. Od té chvíle je povinen uplatňovat daň z přidané hodnoty.

¹⁰⁶ § 94 a § 95 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁷ Výchova, vzdělávání, finanční činnost.

Povinnost registrace vzniká také tehdy, když nakupují zboží z jiného členského státu EU a dosud se na ně vztahuje osvobození od uplatňování daně a hodnota tohoto zboží bez daně nepřevyšší v běžném kalendářním roce částku 326 tis. Kč. Plátcem se pak podnikatel stává dnem, kdy hodnota zboží překročila limit a přihlášku k registraci je povinen podat nejpozději do dne, kdy částku překročil. Daň musí zaplatit již z této dodávky zboží.

Tuzemský podnikatel se musí registrovat k DPH také tehdy, pokud je mu zasíláno zboží z jiného členského státu, které je předmětem spotřební daně.¹⁰⁸

Registrační povinnost podnikateli vzniká také, pokud přijímá služby od osoby registrované k dani v jiném členském státě, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, nebo od zahraniční osoby povinné k dani.¹⁰⁹ Ve všech těchto případech musí podnikatel podat přihlášku nejpozději do dne, kdy mu byly služby poskytnuty nebo dodáno zboží a plátcem se stává dnem poskytnutí služeb nebo dodání zboží. Přiznat a zaplatit daň je povinen v den přijetí služby či zboží.

Podnikatel se může stát plátcem DPH i dobrovolně, pokud je to pro něj ekonomicky výhodné. V takovém případě podá přihlášku k registraci a plátcem se stává od data uvedeného na Osvědčení o registraci.

6.1.1. Vedení evidence DPH

Evidenci DPH může podnikatel evidovat v rámci knihy závazků a pohledávek nebo odděleně v členění na DPH na vstupu a výstupu, zvlášť pro základní i sníženou sazbu daně. Evidence musí být vedena tak, aby byly pro účely daňového řízení prokázány:

- daňové závazky – za každé zdaňovací období;
- nárok na odpočet a vrácení daně – za zdaňovací období;

---

¹⁰⁸ Cigarety, alkohol.

¹⁰⁹ Poskytování přepravních služeb, služby vztahující se k nemovitosti, oceňovací služby, služby kulturní, výchovné, sportovní, právní účetní, finanční apod.

- zaplacené zálohy na daň;
- zúčtování daní jako výsledek – za zdaňovací období a ve vazbě na daňové přiznání.¹¹⁰

Pokud podnikatel uskutečňuje dodávky zboží do jiného členského státu EU nebo pořizuje zboží u jiného členského státu, je povinen evidovat zboží podle jednotlivých států. Povinnost přiznat daň na výstupu vzniká ke dni uskutečnění zdanitelného plnění.¹¹¹ U přijatého zdanitelného plnění má nárok na odpočet daně z přidané hodnoty,¹¹² který vzniká v den uskutečnění zdanitelného plnění.

Podnikatelé, kteří vedou daňovou evidenci, nemají povinnost přiznat daň na výstupu ke dni přijetí platby,¹¹³ pokud platba předchází den uskutečnění zdanitelného plnění. Pokud jsou však v situaci, kdy platí platbu předem a osoba, která uskutečňuje zdanitelné plnění má povinnost přiznat daň ke dni přijetí platby, vzniká těmto podnikatelům, vedoucí daňovou evidenci, nárok na uplatnění odpočtu také ke dni přijetí platby dodavatele. Tímto je zachováno pravidlo, že nárok na uplatnění odpočtu vznikne v okamžiku, kdy dodavatel přizná daň.

Daňovou povinnost i nárok na odpočet prokazuje podnikatel na základě daňového dokladu, který zapisuje do evidence.

Na počátku zdaňovacího období otevírá podnikatel deník příjmů a výdajů a ostatní složky daňové evidence. Při zahájení podnikatelské činnosti se musí sestavit přehled o majetku a závazcích firmy. V přehledu jsou uvedeny peněžní prostředky vložené do pokladny i na běžný účet u banky a také hmotný a nehmotný majetek, případně i závazky vzniklé k datu zahájení podnikání. Týká se to obchodního majetku podnikatele, který je zapsán ve složkách daňové evidence.¹¹⁴

Doklady i evidenci bychom měli archivovat deset let.

¹¹⁰ SEDLÁČEK, J.: Daňová evidence podnikatelů, Praha: Grada, 2006, s. 31 – 33.

¹¹¹ § 21 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

¹¹² § 72 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

¹¹³ Ani nesmí vystavit daňový doklad.

¹¹⁴ Na evidenčních kartách nebo v knihách.

Pokud podnikatel nakupuje zboží nebo služby od plátců DPH a rozhodne se zaregistrovat, je povinen evidovat daň na vstupu i výstupu tak, aby byla zajištěna návaznost mezi pokladnou, běžným účtem a přijatými a vydanými fakturami, na jejichž základě bude stanovena daň na vstupu a bude uplatňován odpočet zaevidované¹¹⁵ daně na vstupu.

DPH sleduje rovněž v knize závazků a pohledávek jako součást ceny při pořízení či prodeji. Do deníku příjmů a výdajů se zapisuje DPH v okamžiku, kdy dojde ke skutečnému pohybu peněžních prostředků. Platí pravidlo, že platba DPH není výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů a ani přijaté úhrady DPH nejsou příjmem ovlivňující základ daně z příjmů.

U neplátce DPH vstupuje daň do pořizovací ceny majetku a projeví se při jeho zaplacení ve výdajích.¹¹⁶ V deníku příjmů a výdajů ponechává sloupce určené pro evidenci DPH nevyplněné.

Pro stanovení daňové povinnosti k DPH není rozhodující datum zapsání do deníku příjmů a výdajů, ale datum uskutečnitelného zdanitelného plnění.¹¹⁷

Příklad:

VF za prodej zboží v hodnotě 24 000,- Kč, DPH na výstupu 20%
 VF za služby v hodnotě 8 000,- Kč, DPH na výstupu 10%
 PF za nákup hardwaru v hodnotě 75 000,- Kč, DPH na vstupu 20%
 PF za nákup softwaru v hodnotě 12 000,- Kč, DPH na vstupu 10%

DPH evidujeme samostatně na vstupu a výstupu:

Tabulka 1: Evidence DPH na vstupu:

Daňový doklad	Základ daně		Daň	
	10%	20%	10%	20%
PF 071/2011		75 000,- Kč		15 000,- Kč
PF 072/2011	12 000,- Kč		1 200,- Kč	
Vstup celkem	12 000,- Kč	75 000,- Kč	1 200,- Kč	15 000,- Kč

¹¹⁵ Dosud nezaplacené.

¹¹⁶ Při úpravě příjmů a výdajů na základ daně z příjmů – u odpisovaného majetku.

¹¹⁷ SEDLÁČEK, J.: Daňová evidence podnikatelů, Praha: Grada, 2006, s. 76 – 77.

Tabulka 2: Evidence DPH na výstupu:

Daňový doklad	Základ daně		Daň	
	10%	20%	10%	20%
VF 081/2011		24 000,- Kč		4 800,- Kč
VF 082/2011	8 000,- Kč		800,- Kč	
Výstup celkem	8 000,- Kč	24 000,- Kč	800,- Kč	4 800,- Kč

Výpočet daňové povinnosti:

Vstup celkem = 16 200,- Kč

Výstup celkem = 5 600,- Kč

⇒ nárok na vrácení přeplatku 10 600,- Kč.

Při zúčtování DPH se údaje z řádků vstup celkem a výstup celkem zaokrouhlí na celé koruny a zapíše se do přiznání k dani z přidané hodnoty.

Výsledná daňová povinnost je rozdílem celkové daně na vstupu a celkové daně na výstupu. Pokud DPH na vstupu převyšuje DPH na výstupu, vzniká podnikateli daňová pohledávka.¹¹⁸

Ke každému řádku daňového přiznání by měla být vedena evidence plnění, z níž by bylo zřejmé, co je náplní příslušného řádku přiznání k dani z přidané hodnoty či souhrnného hlášení.

Po skončení zdaňovacího období musíme do 25. dne následujícího měsíce podat daňové přiznání k DPH na příslušný finanční úřad.

Dodatečné daňové přiznání podáváme tehdy, pokud byl nějaký údaj uveden nesprávně. Vyčíslíme zde rozdíly oproti řádnému daňovému přiznání. V případě doplatku nám vyměří finanční úřad penále za pozdní úhradu.

¹¹⁸ SEDLÁČEK, J.: Daňová evidence podnikatelů, Praha: Grada, 2006, s. 34.

6.2.DPH v účetnictví

Plátce: většina účetních jednotek;
hodnota DPH na vstupu i na výstupu;¹¹⁹
DPH neovlivňuje náklady ani výnosy,¹²⁰ když jsem plátce DPH
ovlivňuje likviditu.

Neplátce: účtuje na vstupu;
hodnota DPH vstupuje do hodnoty materiálu a zásob;¹²¹
hodnota aktiv vstupuje do nákladů;
DPH ovlivňuje hospodářský výsledek;
neúčtuje o DPH na výstupu.

U zákazníka se celá daň sečte a zaplatí ji prodejce.¹²²

Pokud máme daňový doklad, na kterém je uvedena celková částka, a není zde vyčísleno DPH, musíme dopočítat DPH koeficientem:

- u základní sazby 20% - 0,1667;
- u snížené sazby 10% - 0,0909.¹²³

Základ daně pak vypočítáme odečtením DPH od celkové částky.

---

¹¹⁹ Při pořízení a prodeji.

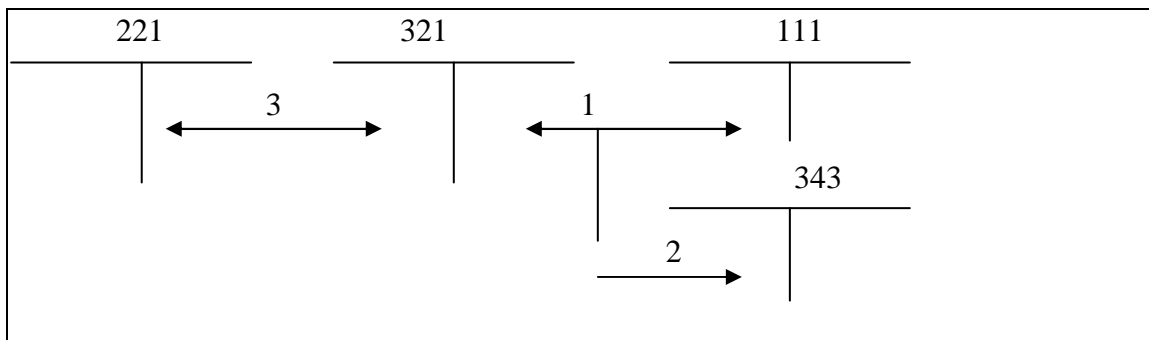
¹²⁰ Hospodářský výsledek.

¹²¹ Aktiva.

¹²² Čím více výrobních stupňů, tím více se nabaluje DPH a zboží je dražší.

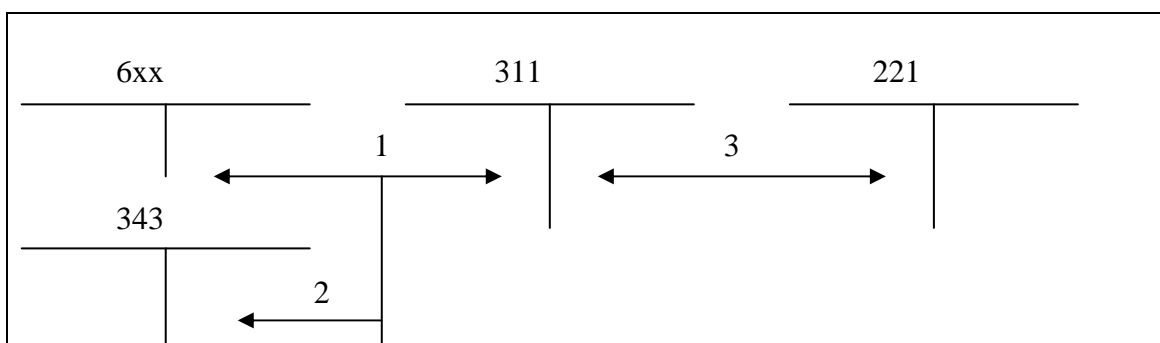
¹²³ Sazby pro rok 2010.

Obrázek 1: Zúčtování DPH na vstupu:

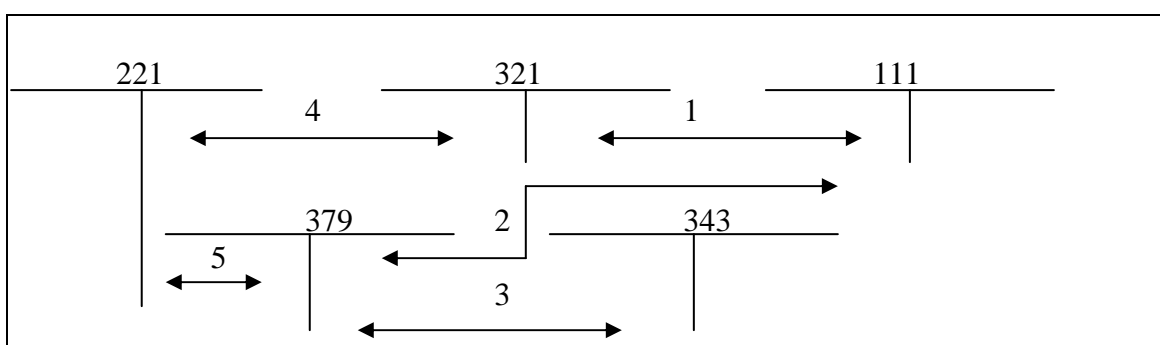
- 1 - PF
- 2 - DPH – nárok na odpočet
- 3 – úhrada PF

Obrázek 2: Zúčtování DPH na výstupu:

- 1 - VF
- 2 - DPH - daňová povinnost
- 3 - úhrada VF

Obrázek 3: Zúčtování DPH při dovozu ze třetí země mimo EU:¹²⁴

- 1 – PF
- 2 – vyměřené clo
- 3 – DPH při dovozu¹²⁵
- 4 – úhrada PF
- 5 – úhrada celnímu orgánu

¹²⁴ Hodnota cla a DPH při dovozu.

¹²⁵ Clo a fakturovaná částka tvoří základ pro DPH.

U dovozu zboží, u něhož je jednotná celní sazba, která patří do Harmonizovaného systému, se uplatňuje základní sazba DPH, pokud alespoň jeden druh zboží podléhá této sazbě. Při vývozu z ČR neúčtujeme o DPH, protože je již zahrnuta ve zboží, které se spotřebovává na území daného státu.

343/221 – úhrada DPH finančnímu úřadu

221/343 – přijatá úhrada nadměrného odpočtu DPH ze státního rozpočtu

6.2.1. Výpočet DPH

Společnost Gaton s.r.o. se dobrovolně zaregistrovala od 1. 9. 1999 jako plátce DPH a zvolila čtvrtletní zdaňovací období. Zabývá se obchodní činností.

Tabulka 3: Výpočet DPH:

Vstupy:
<ul style="list-style-type: none"> 12. 7. 2011 nákup skříněk - od plátce – ZDD, zaúčtováno 12. 7. 2011
ZD 3 200,- Kč; DPH 20% 640,- Kč; ř. 40; DPHp 640,- Kč
<ul style="list-style-type: none"> 16. 7. 2011 daňový dobropis – dodávka zboží 18. 12. 2010 – část zboží vrácena
ZD – 15 000,- Kč; DPH 20% 3000,- Kč; ř. 40, DPHp – 3 000,- Kč
<ul style="list-style-type: none"> 18. 8. 2011 taxi na veletrh – plátce – ZDD, zaúčtováno 20. 8. 2011
Cena 3 000,- Kč vč. DPH
$3\,000 \times 0,0909 = \text{DPH } 10\% \text{ } 273,- \text{ Kč}; \text{ ZD } 2727,- \text{ Kč}; \text{ ř. } 41; \text{ DPHk } 273,- \text{ Kč}$
<ul style="list-style-type: none"> 22. 9. 2011 nákup zboží – od plátce – BDD, zaúčtováno 22. 9. 2011
ZD 600 000,- Kč; DPH 20% 120 000,- Kč; ř. 40; DPHp 120 000,- Kč
ZD 80 000,- Kč; DPH 10% 8 000,- Kč; ř. 41; DPHp 8 000,- Kč
<ul style="list-style-type: none"> 2007 leasing na nákup pokladny – měsíční splátky 15. 7. 2011, 15. 8. 2011, 15. 9. 2011 zaplacené a zaúčtované ve splatnosti

ZD 1 000,- Kč; DPH 19% 190,- Kč; marže 300,- Kč; DPH 19% 57,- Kč
ZD 3 000,- Kč; DPH 741,- Kč, ř. 40; DPHp 741,- Kč
Výstupy:
<ul style="list-style-type: none"> • 2007 leasing na prodej kotle – čtvrtletní splátky k 20. dni posledního měsíce čtvrtletí, zapláceno 16. 9. 2011
ZD 9 000,- Kč; DPH 19% 1 710,- Kč; marže 1 800,- Kč; DPH 19% 342,- Kč
ZD 10 800,- Kč; DPH 2 052,- Kč; ř. 1
<ul style="list-style-type: none"> • 26. 9. 2011 prodej zboží dle kupní smlouvy – plátcí DPH
ZD 80 000,- Kč; DPH 20% 16 000,- Kč; doprava zboží ZD 1 500,- Kč; DPH 20% 300,- Kč
ZD 81 500,- Kč; DPH 20% 16 300,- Kč; ř. 1
<ul style="list-style-type: none"> • 27. 9. 2011 dodání zboží – neplátcí, nepatří do přílohy č. 1 k zákonu o DPH; cena vč. DPH 20 720,- Kč
$20\,720 \times 0,1667 = \text{DPH } 20\% \text{ } 3\,454,- \text{ Kč}; \text{ ZD } 17\,266,- \text{ Kč}; \text{ ř. } 1$
<ul style="list-style-type: none"> • 30. 9. 2011 dodání zboží firmě registrované k dani na Slovensku, cena 250 000,- Kč, doprava 18 000,- Kč – VF
H 250 000,- Kč; ř. 20; H 18 000,- Kč; ř. 21
<ul style="list-style-type: none"> • 30. 9. 2011 tržba za hotové za III. čtvrtletí 2011, včetně DPH
20% sazba 500 000,- Kč; ZD 416 650,- Kč; DPH 83 350,- Kč; ř. 1
10% sazba 75 000,- Kč; ZD 68 182,- Kč; DPH 6 818,- Kč; ř. 2
<ul style="list-style-type: none"> • 14. 9. 2011 za zprostředkování úvěrů pro úvěrové společnosti za III. čtvrtletí 2011¹²⁶
H 64 800,- Kč; ř. 50
Součet:
ř. 1 $\text{ZD} = 10\,800 + 81\,500 + 17\,266 + 416\,650 = 526\,216,- \text{ Kč}$
$\text{DPH} = 2\,052 + 16\,300 + 3\,454 + 83\,350 = 105\,156,- \text{ Kč}$

¹²⁶ Osvobozené plnění bez nároku na odpočet.

ř. 2	ZD = 68 182,- Kč; DPH 6 818,- Kč
ř. 20	H = 250 000,- Kč
ř. 21	H = 18 000,- Kč
ř. 40	ZD = 3 200 + (- 15 000) + 600 000 + 3 900 = 592 100,- Kč
	DPH = 640 + (- 3 000) + 120 000 + 741 = 118 381,- Kč
ř. 41	ZD = 2 727 + 80 000 = 82 727,- Kč
	DPH _k = 273; DPH _p = 8 000,- Kč
ř. 50	H = 64 800,- Kč
	DPH _p = 105 156 + 6 818 + 118 381 + 8 000 = 238 355,- Kč
	DPH _k = 273,- Kč
	Koeficient. ¹²⁷
	$k = \frac{\text{ř. 1} + \text{ř. 2} + \text{ř. 20} + \text{ř. 26}}{\text{ř. 50} + \text{čitatel}} = \frac{526\,216 + 68\,182 + 250\,000 + 18\,000}{64\,800 + 526\,216 + 68\,182 + 250\,000 + 18\,000} = \frac{862\,398}{927\,198} = 0,9301 = 93\%$
ř. 52	93% 254,- Kč
Odpočet:	
	93% z 273,- = 253,89 = 254,- Kč
ř. 62	ř. 1 – ř. 13 = 111 974,- Kč
ř. 63	118 381 + 8 000 + 254 = 126 635,- Kč
ř. 64	daňová povinnost
ř. 65	nadměrný odpočet 126 635 – 111 974 = 14 661,- Kč

Použité pojmy: BDD – běžný daňový doklad, DPH – krácený odpočet, DPH – plný odpočet, H – hodnota, k – koeficient, PF – přijatá faktura, ř. – řádek daňového přiznání, VF – vydaná faktura, ZD – základ daně, ZDD – zjednodušený daňový doklad.

¹²⁷ Od 1. 4. 2011 v %.

6.3.DPH v Evropské unii

Evropská unie se snaží utvořit z daně z přidané hodnoty neutrální daň. To znamená, že se jí snaží postupně harmonizovat tak, aby nebyla součástí konkurenčního boje mezi jednotlivými členskými státy. Sazba DPH se tak stává v poslední době často diskutovaným tématem. Vždyť její výše byla na počátku evropské integrace velmi rozdílná – každý členský stát sledoval jinou sociální politiku a měl jinou představu o příjmech a výdajích ze státního rozpočtu a tedy i o výši sazby DPH.

Hlavním cílem harmonizace nepřímých daní je fungování společného trhu, který je založen na volném pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Realizace dohody o jednotném používání daně z přidané hodnoty není jednoduchá. I přes značnou unifikaci daně se zatím nepodařil v praxi zcela naplnit princip země původu.¹²⁸ Dosud je převažující princip země spotřeby.¹²⁹

Význam DPH je zdůrazněn tím, že část výnosu z této daně je odváděna přímo do rozpočtu Evropské unie. Nejtěžším a prvotním problémem v procesu harmonizace DPH bylo stanovit postup, jakým bude daň vybírána, neboť na počátku integrace Evropské unie existovaly v členských státech nejméně čtyři různé systémy. Ty se lišily v míře zdaňování meziproductů. Další problém představovala kompetence výběru daní.

Problematika financí a daní spadá do působnosti Generálního ředitelství pro daně a celní unii¹³⁰ a Generálního ředitelství pro vnitřní trh a služby.¹³¹ Politicky obě ředitelství spadají pod francouzského komisaře pro vnitřní trh a služby Michela Barniera a litevského komisaře pro daně, celní unii, audit a boj proti podvodům Algirdase Šemety.¹³²

---

¹²⁸ Členský stát, odkud se zboží dodává nebo poskytuje. DPH se vybere už v zemi, ze které se zdaňované zboží dodává či poskytuje.

¹²⁹ Daň se vybere v členském státě, ve kterém se nachází příjemce zdanitelného plnění. Z hlediska dodavatele jde v této situaci o osvobozené plnění. Ve státě určení se daň vybere celním úřadem při dovozu nebo ji bude muset do daně na výstupu zahrnout plátce, který zboží či službu přijímá. Jedná se o tzv. odloženou platbu. Při použití tohoto principu se uplatňují sazby platné v zemi spotřeby.

¹³⁰ V čele Walter Deffaa.

¹³¹ V čele Jonathan Faull.

¹³² ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii: daňové systémy členských států Evropské unie včetně Bulharska a Rumunska: legislativní základy daňové harmonizace v Evropské unii včetně Směrnice Rady 2006/112/EC, Praha: Linde, 2007, s. 113 – 117.

6.3.1. Sazby DPH v Evropské unii

V Evropské unii panují jasná pravidla pro výši daně z přidané hodnoty. DPH je ve světě nejvyšší v členských zemích Evropské unie, kde na základě směrnice Rady z roku 1992 nesmí být DPH nižší nežli 15 % na většinu zboží a služeb. Povolují se zde výjimky vztahující se na nižší sazby nebo úplné zproštění daně pro určité zboží. Všeobecně jsou zakázány na zboží a služby, které nejsou v konkurenci se zbožím a službami jiného členského státu, např. jídla v restauracích nebo základní životní potřeby.

Evropská komise se snaží omezovat výjimky v zájmu tržního mechanismu a "čisté hry". Také se snaží zjednodušovat pravidla, což by mělo vést ke snížování podvodů, které často vznikají na základě složitosti systému. Složitost také významně přispívá k nákladům podnikání a představuje skutečnou bariéru pro mezinárodní styky.¹³³

Přestože legislativa zřizující DPH je stanovena na národní úrovni, jsou jednotlivé zákony členských zemí závislé na určitých parametrech, které jsou pevně dány ve směrnici Evropské unie. Seznam zboží a služeb, které podléhají snížené sazbě DPH je upraven směrnicí č. 77/388/EEC. Nižší sazba daně je uplatňována zejména u vody, potravin, farmaceutických výrobků, dopravy, odstraňování odpadů a služeb. Jedná se zejména o zboží a služby každodenní potřeby či sociálního charakteru. Cílem nižší sazby DPH je udržení „přijatelné“ ceny i pro nízko-příjmové skupiny obyvatelstva.

Základní sazba DPH se v Evropské unii pohybuje od 15 %¹³⁴ do 25 %.¹³⁵ Nejdříve byla daň z přidané hodnoty zavedena v Německu a Francii,¹³⁶ následovalo Nizozemí¹³⁷ a Lucembursko.¹³⁸ Členské země Evropské unie mohou v současné době uplatnit jednu nebo dvě zvýhodněné sazby na vybrané zboží či služby, navíc mohou být některé zboží či služby od DPH osvobozeny, např.:

---

¹³³ Finance media a.s.: Minimální sazby a jejich vývoj, [on-line].[cit. dne: 7. 3. 2012], dostupné na: <http://firmy.finance.cz/dane-a-ucetnictvi/informace/minimalni-sazby-dani/minimalni-sazby-a-jejich-vyvoj/>.

¹³⁴ Lucembursko a Kypr.

¹³⁵ Dánsko a Švédsko.

¹³⁶ 1968.

¹³⁷ 1969.

¹³⁸ 1970.

- **Dánsko** – prodej a pronájem nemovitostí, dodávky plynu, vody, elektřiny a topení, výhry v loteriích
- **Kypr** - základní potraviny, knihy, časopisy, léky, dětské oblečení a obuv
- **Litva** - humanitární a dobročinná pomoc, léky a lékařská zařízení, výuka a studium, vydavatelství a distribuce novin a knih, nájem domu, bankovní a pojišťovací služby
- **Velká Británie** - základní potraviny, léky, zdravotní a ochranné pomůcky, knihy, noviny a časopisy, dětskou obuv a oblečení

Bylo stanoveno šest skupin produktů, u nichž byla sazba DPH redukována na rozmezí 4 – 9 %. Jedná se o potraviny, energetické produkty, dodávky vody, farmaceutické výrobky, dopravu osob a knihy, noviny a periodika. Některé státy si přitom udržují výjimku ve formě super redukovaných sazeb ve výši 0 %. Jde hlavně o Velkou Británii a Irsko, uplatňují ji u dětského ošacení a obuvi, knih a potravin.

Tato skutečnost je v současné době velmi diskutovanou záležitostí, neboť uvedené státy vcelku pochopitelně odmítají tyto sazby zvýšit na minimálních 5 %, protože se dotknou zejména nízko-příjmových skupin obyvatelstva a rodin s dětmi. Takové sociálně citlivé kroky si samozřejmě každá vláda velice rozmyslí.

Dále bylo členskými státy doporučeno, aby sazby nepřevyšovaly 25 % jako horní limit, což není nikde překročeno, protože tak vysoká sazba omezuje konkurenceschopnost daného státu. Vždyť i současné rozdíly mezi členskými státy vedou k rozvoji dovolené za účelem nákupu občanů v sousedních státech.

Daň z přidané hodnoty je nesmírně důležitým zdrojem pro státní pokladnu ve všech členských zemích Evropské unie. Příjem z této daně tvoří ve většině zemí třetinu daňových příjmů. Sazby DPH se mezi zeměmi EU výrazně liší, jedno však mají společné – ve vyspělých mimoevropských zemích jsou sazby DPH podstatně nižší.¹³⁹

Rozdíly v počtu a výši snížených sazeb a okruhu zboží a služeb, které jim podléhají, mají výrazný dopad DPH na spotřebitele a také na celkovou výši odvodu jednotlivých zemí EU do společného rozpočtu.

¹³⁹ LÁCHOVÁ, L.: Daňové systémy v globálním světě, Praha: ASPI, 2007, s. 62 – 66.

ZÁVĚR

Obsahem úvodní kapitoly bylo seznámení s účetnictvím, výkladem jeho podstaty a významu, který vyplývá především z užitečnosti účetních informací pro jejich uživatele. Dále zde byly definovány principy, zásady a metody zobrazování, včetně popisu účetních soustav a jejich rozdělení. V následujících kapitolách jsme se věnovali daňové evidenci a přechodu z daňové evidence na účetnictví. Zde jsou již zřejmé rozdíly v jednotlivých soustavách i informace, co obnáší tato změna pro účetní jednotku.

Výhodou daňové evidence je nesporně její nižší administrativní náročnost v porovnání s účetnictvím i menší požadavky na technické zabezpečení. Na druhé straně však pokrývá především potřeby vyplývající z daňové povinnosti a již méně je využitelná pro řízení firmy. Oddělením od účetnictví se daňová evidence sice osamostatnila, pokud jde o deník příjmů a výdajů, ale nadále používá tradičního účetního přístupu, pokud jde o vedení ostatních složek evidence majetku a závazků podnikatele.

Přechod z daňové evidence na účetnictví přinesl účetní jednotce pozitiva v podobě lepší evidence hospodaření firmy, komplexnosti, vypovídací schopnosti a kvalitě zpracovaných informací, ale také negativa v podobě růstu daňové zátěže v prvním účetním období po přechodu.

Daňová evidence je vhodná především pro drobné podnikatele, kterým umožňuje lepší orientaci v legislativně náročné oblasti daní a účetnictví.

Další část práce nás uvedla do problematiky daní, jejich členění a významu s ohledem na harmonizaci českého účetnictví a daňové legislativy v rámci Evropské unie. Vývoj Evropské unie značně ovlivnil i vývoj harmonizace účetnictví v celé Evropě.

Z uvedených údajů je zřejmé, že se české účetnictví a daňová legislativa po krůčkách přibližuje k legislativě platné v zemích Evropské unie. Tento proces je sice pro české účetní jednotky finančně náročnější, nicméně umožňuje snadnější integraci České republiky v rámci Evropské unie. Regulace účetnictví na národní úrovni dosud zcela nevyhovuje současným globalizačním podmínkám, proto je potřeba, aby se obecné účetní postupy v jednotlivých zemích i nadále harmonizovaly, a to nejen v rámci Evropy a Evropské unie, ale celosvětově.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

HORWATH NOTIA AUDIT: *Podvojně účetnictví*, Praha: Grada, 2006,

ISBN 80-247-1476-0

KOVANICOVÁ, D.: *Abeceda účetních znalostí pro každého*, Praha: Polygon, 2008,

ISBN 978-80-7273-152-7

LANDA, M.: *Základy účetnictví*, Ostrava: KEY Publishing, 2008,

ISBN 978-80-87071-86-1

LÁCHOVÁ, L.: *Daňové systémy v globálním světě*, Praha: ASPI, 2007,

ISBN 978-80-7357-320-1

MALÍKOVÁ, O. - HORÁK, J.: *České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví*, Liberec: Technická universita v Liberci, 2009, ISBN 978-80-7372-557-0

MALÍKOVÁ, O. a kol.: *Účetnictví včera a dnes*, Liberec: Technická universita v Liberci, 2010, ISBN 978-80-7372-696-6

MARKOVÁ, H.: *Daňové zákony 2010*, Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3206-0

MRKOSOVÁ, J.: *Účetnictví 2010*, Brno: Computer Press, 2010,

ISBN 978-80-251-2925-8

SEDLÁČEK, J.: *Daňová evidence podnikatelů*, Praha: Grada, 2006,

ISBN 80-247-1446-9

SEDLÁČEK, J.: *Účetnictví pro manažery*, Praha: Grada, 2005, ISBN 80-247-1195-8

ŠIROKÝ, J.: *Daně v Evropské unii: daňové systémy členských států Evropské unie včetně Bulharska a Rumunska: legislativní základy daňové harmonizace v Evropské unii včetně Směrnice Rady 2006/112/EC*, Praha: Linde, 2007, ISBN 978-80-7201-649-5

ZÁKONY I/2011: *Sborník úplných znění zákonů daňových, účetních a souvisejících předpisů*, Český Těšín: PORADCE, 2011, ISBN 977-18-028-2611-2

ZÁKONY I/2011: *Sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů*, Český Těšín: PORADCE, 2011, Brož.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Internetové zdroje:

www.finance.cz

www.firmy.finance.cz

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: ZÚČTOVÁNÍ DPH NA VSTUPU

OBRÁZEK 2: ZÚČTOVÁNÍ DPH NA VÝSTUPU

OBRÁZEK 3: ZÚČTOVÁNÍ DPH PŘI DOVOZU ZE TŘETÍ ZEMĚ MIMO EU

Seznam tabulek

TABULKA 1: EVIDENCE DPH NA VSTUPU

TABULKA 2: EVIDENCE DPH NA VÝSTUPU

TABULKA 3: VÝPOČET DPH

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – MINIMÁLNÍ SAZBY DANĚ PRO MINERÁLNÍ OLEJE	I
PŘÍLOHA B – SAZBY DPH V ČLENSKÝCH STÁTECH EU.....	II

PŘÍLOHY

Příloha A – Minimální sazby daně pro minerální oleje:¹⁴⁰

Pohonné hmoty			
	1992 - 2003	2004 - 2009	2010 -
Benzín	337	421	421
Bezolovnatý benzín	287	359	359
Nafta	245	302	330
Petrolej	245	302	330
LPG	100	125	125
Zemní plyn	100 (EUR/1000 kg)	2,6 (EUR/GJ, výhřevnost)	2,6 (EUR/GJ, výhřevnost)
Palivo používané pro průmyslové nebo komerční účely			
	1992 - 2003	2004 - ...	
Nafta	18	21	
Petrolej	18	21	
LPG (EUR/1000 kg)	36	41	
Zemní plyn	36 (EUR/1000 kg)	0,3 (EUR/GJ, výhřevnost)	
Topné palivo a elektřina			
	1992 - 2003	2004 - (pro podnikání)	2004 - (mimo podnikání)
Nafta	18	21	21
Těžký topný olej (EUR/1000 kg)	13	15	15
Zemní plyn (EUR/GJ, výhřevnost)	n/a	0,15	0,3
Uhlí a koks (EUR/GJ)	n/a	0,15	0,3
Elektřina (EUR/MWh)	n/a	0,5	1,0

Zdroj: www.europa.eu.int¹⁴¹

¹⁴⁰ Pokud není uvedeno, jinak jsou údaje v EUR/1000 l.

¹⁴¹ Finance media a.s.: Minimální sazby a jejich vývoj, [on-line].[cit. dne: 7. 3. 2012], dostupné na: <http://firmy.finance.cz/dane-a-ucetnictvi/informace/minimalni-sazby-dani/minimalni-sazby-a-jejich-vyvoj/>.

Příloha B – Sazby DPH v členských státech EU:

Země	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	Základní sazba DPH (v %)	Snížená sazba DPH (v%)	Základní sazba DPH (v %)	Snížená sazba DPH (v%)	Základní sazba DPH (v %)	Snížená sazba DPH (v%)
Belgie	21	6 / 12	21	6 / 12	21	6 / 12
Bulharsko	20	7	20	7	20	9
Česká republika	20	10	20	10	20	14
Dánsko	25	-	25	-	25	-
Estonsko	20	9	20	9	20	9
Finsko	22	8 / 17	23	9 / 13	23	9 / 13
Francie	19,6	2,1 / 5,5	19,6	2,1 / 5,5	19,6	5,5 / 7
Irsko	21	4,8 / 13,5	21	4,8 / 13,5	23	9 / 13,5
Itálie	20	10	20	4 / 10	21	10
Kypr	15	5 / 8	15	5 / 8	15	5 / 8
Litva	21	5 / 9	21	5 / 9	21	5 / 9
Lotyšsko	21	10	22	12	22	12
Lucembursko	15	3 / 6 / 12	15	3 / 6 / 12	15	6 / 12
Maďarsko	25	5	25	5 / 18	27	5 / 18
Malta	18	5	18	5	18	5 / 7
Německo	19	7	19	7	19	7
Nizozemí	19	6	19	6	19	6
Polsko	22	3 / 7	23	5 / 8	23	5 / 8
Portugalsko	20	5 / 12	23	6 / 13	23	6 / 13
Rakousko	20	10 / 12	20	10	20	10
Rumunsko	19	9	24	5 / 9	24	5 / 9
Řecko	19	4,5 / 9	23	6,5 / 13	23	6,5 / 13
Slovensko	19	10	20	10	20	10
Slovinsko	20	8,5	20	8,5	20	8,5
Španělsko	16	4 / 7	18	4 / 8	18	8
Švédsko	25	6 / 12	25	6 / 12	25	6 / 12
Velká Británie	17,5	5	20	5	20	5

Zdroj: www.finance.cz, European Commission, Taxation and Customs Union, VAT Rates Applied in the Member States of the European Community and The World Wide Tax and Tax Source 2011.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jana Benešová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Vedení účetní evidence – daňová evidence a účetnictví

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 50

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů české literatury a pramenů: 14

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: Ing. Jana Veselá